

DE GESCHIEDENIS VAN HET CONDOOM

door : Jeanette

(m.m.v. condomerie "Het gulden vlies")

Sinds lang zoeken mensen naar methoden om zwangerschap en geslachtsziekten te voorkomen. Zo zouden de Egyptenaren al een condoomachtig linnen zakje hebben gebruikt dat bescherming bood tegen lastige insekten en tropische ziekten. Chinezen trachtten besmetting tegen te gaan met in olie gedrenkt zijdepapier dat om de penis werd gewikkeld. En Japanners hadden condooms van leer en schildpadhoorn. De Romeinen gebruikten, behalve in kruiden gedrenkte tampons, ook condooms van geiteblaas. De geschiedenis van het condoom in Europa is eigenlijk pas in de 16de eeuw begonnen toen de geslachtsziekte syfilis epidemische vormen aannam. In de 18de eeuw gebruikte men voor het maken van condooms behalve zijde, linnen en geiteblaas, ook de blindedarm van lammeren, kalveren en geiten. Om afglijden te voorkomen waren condooms aan de open kant voorzien van een lintje dat het vlies strak om de penis moest houden. Deze vliezen van blaas en darm waren meerdere keren te gebruiken. De naam condoom is waarschijnlijk afgeleid van het Latijnse condus dat zoveel betekent als vergaarbakje. Niet zeker is wie de uitvinder was, wel zeker is dat condooms gebruikt werden. Dit blijkt uit geschriften van Marquis de Sade, Casanova en James Boswell.

Als verschijnsel is de condoom-speciaalzaak Condomerie Het Gulden

Vlies niet nieuw. In de 18de eeuw waren er al verscheidene zaken in Nederland. In het midden van de 18de eeuw was er in Londen een levendige handel in condooms. De dames Phillips en Perkins waren de spil. Ze hadden elk een condoomwinkel en beconcurrerden elkaar openlijk met pamfletten. Met gedichtjes maakten ze reclame voor hun produkten. Het getuigt van een onbekrompen en verlichte geest.

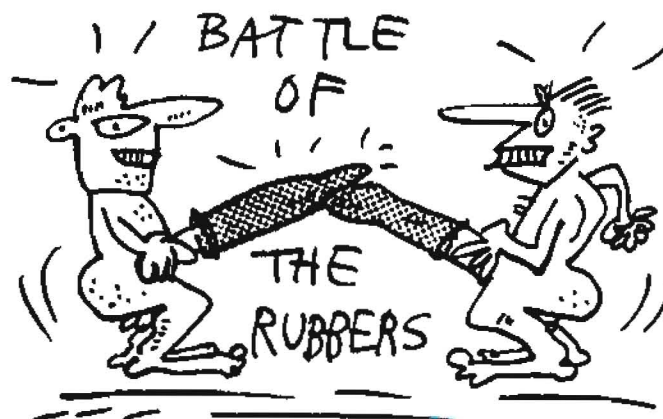
In 1839 ontdekte Charles Goodyear een manier om natuurrubber, dat bij kou te hard en bij warmte te zacht is, op dusdanige manier te bewerken dat het elastisch werd. Dit had enorme voordelen voor het condoom, want door het gebruik van latex kon het condoom rekbaar gemaakt worden in tegenstelling tot het schapedarmcondoom. De allereerste rubbers waren voorzien van een naad en zo dik als een binnenband van een fiets, hetgeen allesbehalve comfortabel moet zijn geweest.

Een eeuw later hoopte men door de ontwikkeling van materialen als plastic en andere kunststoffen de kwaliteit van condooms te verbeteren. Dit lukte niet. Wel slaagde men erin iets te doen aan de snelle veroudering van rubber. Condooms zijn mettertijd niet alleen steeds dunner geworden, maar ook steeds betrouwbaarder. Inmiddels, in 1995, is men in de USA met de verkoop van plastic condooms begonnen.

Latex, het sap van de rubberboom, is de grondstof van condooms. Het wordt verkregen door in de boomschors een schuine kerf aan te brengen. Onder de kerf wordt een bakje opgehangen en zo wordt het sap opgevangen.

De produktie van condooms uit latex is relatief simpel en is sinds 1920 vrijwel onveranderd gebleven. In de condoomfabriek vult men een groot bad met het latex. Om de duurzaamheid van het eindprodukt te bevorderen worden diverse chemische stoffen toegevoegd. Vervolgens wordt, via een lopende band, een rij glazen mallen (in de vorm van condooms) in dit bad gedompeld, een techniek die "dipping" wordt genoemd. De mallen gaan door een serie latex-dips heen, de staven zelf draaien rond, om het latex evenredig te verdelen. Daarbij komt er een dun laagje latex om de mallen. Tussen elke dip wordt er gedroogd met hete lucht en vindt een vulcanisatieproces plaats. De condooms worden met een krachtige waterstraal bespoten. De volgende fase is het finishen: de condooms worden gedroogd en met talk bepoederd. Dan wordt er getest op kwaliteit, waarvoor meerdere procedures bestaan. Daarna wordt eventueel glijmiddel toegevoegd en worden de condooms luchtdicht, hygiënisch in folie verpakt. Gedurende het hele proces staan de condooms onder kwaliteitscontrole.

Gedurende een aantal jaren werden de mogelijkheden van diverse rubberproducerende planten onderzocht. Geleidelijk aan kwam men tot de conclusie dat de *Hevea brasiliensis*, bron van het Pará rubber, het meest geschikt was. Dit plantengeslacht liet niet alleen het kostbare sap rijkelijk vloeien, maar ook genazen de tapwonden zonder moei-

lijkheden.

Ongeveer 1900 planten werden gekweekt en op 12 augustus 1872 in 38 Wardian dozen, speciaal gemaakt voor de snel groeiende kiemplanten, getransporteerd naar Ceylon en de Singapore Botanical Garden, waarvan Henry Nicholas Ridley directeur was. Uit deze zending planten is de grote rubberindustrie in het verre oosten ontstaan met haar uitgestrekte rubberplantages in Zuidoost-Azië.

De Hortus Botanicus aan de Plantage Middenlaan te Amsterdam heeft, op verzoek en kosten van de Condoomerie, sinds 1988 een echte *Hevea brasiliensis*. Het rubberboompje, 40 centimeter klein, werd door directeur Willem Beekman uit India gehaald.

Op 10 april 1987 werd het idee voor een condoomspeciaalzaak geboren. Dit gebeurde in een Amsterdams restaurant tijdens een levendige discussie over de ziekte die vanaf het begin van de jaren '80 de gemoederen bezighield: AIDS. Algemene seksuele hygiëne en condoomgebruik werden voor iedereen van essentieel belang: veilig vrijen was het motto. Condooms waren onder ander verkrijgbaar bij apotheek, drogist, sekshops en via automaten. Veel keus en goede informatie was er echter niet. Het werd tijd voor een condoomspeciaalzaak met een ruim assortiment, deskundige voorlichting en goede bediening.